

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona

Felolós szerkesztő: **Bersek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Az erdélyrészi birtokrendezés és a székely arányosítás.

— Irta: **Deák Gyula.** —
(Két közlemény.)

(II.) A legsúlyosabb barbár fejszeccsapást a székelység viharendezte törzsére az 1854. évi „Kaiserliches Patent” alkalmazta, a siculica haereditas allodialis természetét ugyan elismeri, de ezt a közösen használt területekre ki nem terjeszti, hanem azokat urbéri természetű birtokoknak tekinti. Ez volt az egyik kegyetlen büntetés, melyet a székelységnek el kellett szenvedni az 1848-49. évi szabadságharcban tanúsított nemes maga tartásának megtorlása fejében. Ez is folytatása volt azoknak a jogtipró, jogelhatalmasító zsarnok törekvéseknek, melyekkel az Erdélyi fejedelemség megszűnése óta az osztrák uralom a székelyeket lépésről-lépésre megkárosítani, előhaladásában gátolni törekedett.

A császári patens állította fel azt az abszurdumot, hogy a székely, mint a székely örökség tulajdonosa földes ur, de egyuttal, mint a közös területek hasznélvezője jobbágy is volt s arányosítások esetében olyan jogokat kellett igazoljon, melyet nem írott törvény, nem királyi adományozás adott neki, hanem az apáról fiura szálló és a történelem homályából leszármazott jog juttatott kezébe, de melyet éppen ezért alakilag bizonyítani sehol sem tudott.

Jól tudom, hogy ez állítással szemben sokan 1846-47. évi erdélyi országgyűlés 3 tör-

vénycikkének 1. §-ával állanak elő, mely szerint az 1818-19. évi Czirákyana conscriptio az urbériség megállapításánál döntő bizonyíték, sőt ezenkívül az 1848. évi már unióált országgyűlés 4. t.-cikkének 6. §-a ellenem látszik bizonyítani, midőn kimondja, hogy a székely tulajdonosok bizonyítani kötelesek valamely vitatott terület székely örökségi természetét. De sőt azt is előmbé állítják, hogy a ma is érvényes 1871. évi LV. t.-cikk intézkedései a régi törvényes rendelkezések figyelembe vételével állapítják meg azokat a módokat, melyek szerint egyes községekben a részesedés megállapítandó.

Székely-vérem arra ösztönözött, hogy a Székelyföldön végzett munkám folytatása közben éles megfigyeléseket tegyek s eközben gyakran beszédbe elegyedtem egyes községekben a népfiaival az urbéris birtokról és a székely örökségekről. Hányszor szólott így hozzám egy-egy öreg székely: „Uram nézz körül községünkben: a volt jobbágyok és azok jogutódai a község legvagyonosabb gazdái, a szabad székelyek pedig elszegényedtek, az előjárásból teljesen kiszorultak s ennek magyarázatát megtalálod a határon. Hol a jobbágyok birtokai a jobb helyeken, a szabad székelyek birtokai pedig a hegyek tejtéjén, subar helyeken vannak.”

Az 1868. évi augusztus hó 12-én kelt bel-, igazságügyminiszteri rendelet, a székelyföldi urbéri kárpotlás tárgyában rendelkezik. E rendelet hivatalosan megállapítja, hogy — glaciee keztyüs kézzel bírálva — az 1854. évi császári

rendelet tulmerek alkalmazása miatt aránytalanság állott elő a székelyföldi és a Székelyföldön kívül eső urbériségek kárpotlása tekintetében.

A Székelyföldön, a sajtáságos jog és birtokviszonyok természeténél fogva tized egyáltalában nem létezett: tehát — a patens okfejtése szerint a székelyföldi volt földesur elégedjék meg kisebb kárpotlással, mint a többi. Ennek az okfejtésnek méltó követője a másik okfejtés, mely törvényeinkben napjainkig eljutott s aranyigazságként hirdeti, hogy a volt szabad székely, vegyes községekben jelentéktelen különég elismerésével úgy vevőd számításba, mintha jobbágy volt volna, mintha az erdölés és legeltetés fejében urbéri szolgálatokat teljesített volna, mintha a közös helyekből való részesedése nem főtulajdonjogon, hanem csak haszonélvezeti alapon nyugodott volna.

Ez okfejtés mindkét viszonylatában hiányos s tehát következtetésében helytelen.

Az 1846-47. évi erdélyi 3 törvénycikk helyesen intézkedett, midőn megállapította Székelyföldön az urbériségek létezését; de sem ebben, sem az 1848-49. évi Czirákyana conscriptióban fel nem tudom fedezni annak bizonyítását, hogy a szabad székelyek községei urbéri természetűek lettek volna. Ebből önként következik, hogy az 1871. évi LV. törvénycikk amaz intézkedése, mely a szabad székelyek birtokaránylagos részesedését s ezzel lényegileg jobbágy voltukat megállapította, csak a legujabb kor készítménye, melyért csak magukat, illető-

Gondolatvilág.

(2. folytatás.)

Hanem vegyük csak munkáit megjelenésük sorrendjében. Maeterlucck első drámája mint említém *Lo-Princesse Maleine* volt. Párizsban igen mélyreható volt a hatása. Valami naiv, romlatlan kedvesség vonul át az egész drámán, melyet meglopetésaul élvezett az ilyen hanghoz nem szokott párizsi. Dialogusai egyszerűek, de rendkívül kifejezők. Sors, végzetdráma ez. Maeterlucck még teljesen a fatalizmus elvét vallja ebben. Megtestesült ombori érzelmek az alakok. Egy német aestheticus dr. Felix *Poppenberg* találóan fejezi ezt ki: Maeterlucck drámájában „der Mensch ist nur Statist, Gefühlstäger”. Egy előzőtt királylányról szól a mese, kit szolgálónak öltözötten is felismer jegyese s a trónra emeli. Ennek a drámának az első kiadása kézisajtón készült 25 példány volt s egy ily példány akadt Mirbeau kezébe, ki a legrajongóbb dicsérettel irt róla.

Közbe írogatta költeményeit, melyek meglepő finom hangulatokkal vannak tele. *Deux Sanson* czimben összegyűjtött költeményeiből valami megragadó mysticismus tör elő.

Et s'il m'interroge alors
Sur la dernière heure ?
— Dites — lui, que j'ai souri
De peur qu'il ne pleure.

„Mond meg neki, hogy mosolyogtam, félve attól, hogy ő sirni fog.” Így bucsuzik az utolsó órában a szerelme.

Kiváló alkotása Maeterluccknek a *L'Intruso* (A hivatalos vendég) symbolicus, egyfelvonásos dráma, melynek főszereplője a halál. A világtalan nagyapa körül ott ül az egész család, míg a másik szobában nehéz fájdalom között a ház beteg asszonya fekszik. Az egész dráma erre a sejtelmre van felépítve: „Ha betegség betoppan a házba, szinte olyan, mintha egy idegen ember volna a családban...” Éj van. A világtalan nagyapát valami nehéz sejtelm szorongatja s fülemilék a kertben hirtelen elhallgatnak, ezétrebbennek, a hatyuk félénken a sűrűbe húzódnak s

a kertből úgy hallatsz mintha sarlóját élesitené a kertész éjszaker. Az ajtó hirtelen magától felpattan, nagy légáramlat csapódik be s mindon oly titkos, oly idogen, oly magyarázhatatlan, csak sejtjük, hogy belépett a — Halál. Felnyílik a betegszoba ajtaja s az apólo apáca szomoruan lép ki, keresztet vet magára s jelenti, hogy az urnó meghalt... Hol az az erő, mely az elő testből ellopja az életet? Itt jár körülöttünk s nem ismerjük, onyésznek hívjuk. Hol van, mi az? Érzeink megtagadják a választ, de a nyugtalan, a kielégítetlen gondolat keres, kutat!... Mily hazugság az, hogy ma a világ mysterium nélkül áll. Képzolja el az embert halló érzék nélkül. Homályos fogalmunk sem lehetne a hangról, madár dalról, a melodiák szépségéről. S az emberek megeakudnának rá, hogy mindez nem létezik, mert nem hallják. Ki merné mondani tehát azt, hogy csak az létezik, amit érzeink beszámolnak. Egy hatodik érzék kellene csak s mennyi ismeretlen tárulna fel a világ nagyszerűségéből, olyan, miről most halvány fogalmunk sem lehet.

Egy másik symbolicus darabja *„Les Aveugles”* (A vakok). Ezen egyfelvonásos színműben minden szereplő vak. Vakok azt hiszem az emberiséget jelentenek. Van fiatal, öreg, vakonszülött, vakká lett, s a világról mind más benyomást oriz lolkében. Egy öreg szerzetes kísérte őket az erdőbe, hol hirtelen meghal, anélkül, hogy ezt a pihenő szegény világtalanok észrevénnek s azt hiszik vizért ment, majd visszatér. Őa várják... várják. Pedig ott ül közöttük hideg, kihűlt arczeal — halottan. Mélységesen nyomasztó hangulat ül az egész színműben, mintha a halál szomorúsága uehzedne minden soraira. A vezetőjüket váró, siránkozó világtalanok sejtelmos, nyomasztó kétségbeesése sovároga a lényt. Egy fiatal vak lány megszólal: „Mintha kezemen a holdvilágot érezném”, „Azt hiszem az égen csillagok hintik szét sugarait, — úgy hallom” feleli rá az öreg vak nő; mind sejt, hogy körülöttük most valami idogen-szerű ment vége, mind érzi, hogy a halál subog körülöttük. Az egyik végre hozzáér a meghalt barát hideg arcához. Megerzik a nem látható halált s megborzad minden — vak...
„Les sept princesses”-ban (A hét hercegnő)

ugyanaz a théma variálódik, mely a *„L'Intruse”*-ban van. Liliomok között, fehér márványlépcsőn fekszenek a hercegnők, selyem párnával fejeik alatt. Az ajtónál a fiatal királyfi áll, levegőt, életet engedvén be a lázban álmódókhoz.

„*Pelleas et Melisande*” a legbátosabb darabjai közül való. Vagy tizenöt-szor érszük le a függőnyt a színpadon s némelyik felvonása azt mondhatnám, mintha egyetlen kép lenne. Az első felvonásban egy odon várkapu látjuk a homályos színpadon, a lágy zenei zsongást női hangok kiáltása zavarja meg: „Nyisáitok ki”. Hallatszék a mint a zárbán nyikorgva, recsege fordul meg a berozlásodott zár s a felnyitott ajtó csodás napfény árad be. Az asszonyok nekiesnek a küszöbnek s tisztogatják s a függőnyt legördül. Második felvonásban virágzó erdő közepén egy forrás fölött sirdogál az oltévedt királyleány. Golaud herceg vadászát közben szintén oltévedve akad Melisande-ra. Hívja jöjjon vele. „Hová?” kérdi a királyleány. „Nem tudom, én is oltévedtem, jer velem!... És meg. Mintha a költő a nők helyzetét akarná jolezni, hogy a mai társadalmi helyzetükkel elégedetlenek s új alakulást óhajtanak, más berendezkedést. Mintha Maeterlucck kiakarná vezetni ebből az eltévelyedésből a nőt, de hogy hová jut, maga se tudja. Végig, valamennyi felvonáson ily megkapó s szinte naivon egyszerű, de csodásan szép. Gyönyörű jelenet mikor Pelleas a holdvilágos éjszakában Melisande erkélye alá lopodzik s alácsüngő hosszú szokó haját szerelmes forró csókkal árasztja el, rajongó áradattal beszél fel hozzá. Mily érzagó az a jelenet is, mikor a féltékeny Golaud fiacskáját emeli fel az ablakhoz, hogy megtudja mit csinál a szobában Pelleas és Melisanda. „Látod őket? Mit csinálnak? Beszélnek?” s a gyermek ártatlan, mit sem sejtő hangon válaszol: „Nem csinálnak semmit. Nem beszélnek. Várnak valamire. Bámulnak a gyortyafénybe”. „Eresz le engem, eresz le engem” kiált, mikor atyja izgatottságában erősen szorongatja ártatlan kis gyermekét.

„*Soeur Beatrice*-hoz (Beatrice nővér) egy régi középkori legendából vette a mesét Maeterlucck s dramatizálta meg. *Hautier de Coincy* nevű szerzetes „*Miracles de Notre Dame*” czim alatt adta ki a

leg azt a kormányrendszert hibáztathatjuk, mely évtizedeken keresztül csak a saját létalapjai megerősítésén fáradozott, de a nemzeti erők fejlődése, a székelység züllése vajmi kevésbé érdekelte.

Ha helyes volt az 1868. évi aug. hó 12-én kel bel- és igazságügyminiszteri rendelet, mely a székelyföldi volt földesuraknak biztosította a tized kárpotlást: helyes és igazságos lett volna, hogy a szabad székelyeknek is éppen olyan mértékkel mérjen és ne csinálja meg később az 1871. évi 32 éves használatra, adóra s hasonló és non seas alapokra fektetett kulcsot, mely egyik oka lett a székelység mai bajainak.

Tehát az 1871. évi LV. törvényezik megalkotói helytelen nyomokon jártak és elmulasztották kikutatni, elismerni az 1848. év előtt élt székely élő jogos létminimumot s azt hitték, hogy a jobbágyok kulcsa némi korrektívummal megfelelő lesz.

Az a kérdés, hogy komolyan akar-e a nemzet és a kormány a székelység bajain segíteni, elismeri-e a nemzet kormány, hogy a székelység évszázadokon végig, exponált végvára volt a hazának, mely mindig és legutóbb 1848—49-ben megmutatta, hogy őrhelyét hűséggel, vagyont, életet, mindent kocsára tevő önfeláldozással, védelmezett? akarja-e a nemzet és kormány, hogy a raboubának népe a jövőben kritikus időkben, a véres kard hívó szavára újra egy emberként sorompóba álljon? van-e a magyar kormány szándéka a szabadelvű kormányok 30—40 éves mulasztását gyökeres intézkedések alkalmazásával pótolni? akarják-e az illetékes miniszterek, hogy a nevítköz a székely bérczek konidásainak hálája, a nemzet elismerése tapadjon? és eltűri-e a büszke loalis magyar nemzet, ki négyszáz esztendő óta karddal és tudomány-nyal védi jogait, hogy egy égbekiáltó jogtalanság, igazságtalanság a szabad székelységgel szemben tovább is fennálljon? akarja-e a ma-

gyar nemzet, hogy a jövő századok magyarja nekünk, mint öröknek sirjainkra azt hozza báberül, hogy elébb gondolatlan figyelmetlenségünk, lágyágunk nemcsak összetörte a vérünköl való vért, hanem az utódok létküzdelmét is kétségessé tette? hogy mi csak mondtuk, de nem éreztük, hogy: „minden kis csepje drága gyöngyöt ér“ ...

BELFÖLD.

Az általános választói jog a gyakorlatban.

Székelyudvarhely, május 18.

Az általános választói jog alapján lezajlott osztrák választásoknak két érdekes eredménye tűnik mindjárt a szemünkbe. Az egyik, hogy a nemzetközi szocialisták nem revelték számú mandátumból jutottak, a másik, hogy a választói joggal első ízben felruházottak éppen azokat buktatták ki, akik az általános választói jog megvalósításán legtöbbet dolgoztak, kétségtelen jelét adva annak, hogy az úgynevezett nép legszélesebb rétegeiből épp az hiányzik, ami nélkül politikai jogok gyakorlása elképzelhetetlen: a *mérlegelés*.

Hogy fogja majd megtalálni az együttműködés kapcsait az új osztrák képviselőház, azzal ne törődjünk mi. Amde megszívlelendő tanúságok levonására bő alkalmunk nyílik.

Mindonokelőtt ne veszesen bennünket tévutra a nemzetközi szocialisták váratlanul nagy győzelme. Nem azt értjük ez alatt, hogy a választói jog kiterjesztése szükségképp a szocialisták javára billenti a mérleget. Ausztriában nem azért győztek a szocialisták, mert végre az urna elé léphettek, hanem győztek azért, mert a Lajthán tul sohasem tudott kialakulni az államegységek azon fogalma, amely például Magyarországnak már eddig is ezer esztendősi állami létet biztosított az emberiség történetében. Ahol a szó erkölcsi életében a népek nem élnek állami életet, ott a lelkekben könnyen gyökeret ver a kozmopolitizmus. Ausztriában annyit az állami eszme, ahány a nemzetiség. Egységes államról mindenkor csak a hatalom közeljé álmodtak, álmodván egyuttal azt is, hogy az egységnek eme gyűrűjébe beteretelhetik Magyarországot is. Ezekre az álmodozókra keserű ébredést hozott a szocialisták győzelme,

azoké a szocialistáké, akik tudvalevőleg semmiféle egységnek sem a hívei.

Az osztrák politikának évszázados hibája, hogy egységre törvén, részekre bontotta a népeket. Hogy a magyar állam egysége mekkora száka volt e politika szemében, arról a magyar történet sok szomorú lapja szól.

Nem nehéz ez alapon rájöttünk arra a megdönthetetlen igazságra, hogy az osztrák választásoknak ránk nézve legfontosabb tanúsága: hogy amidőn a magyar kormány ugyancsak programjába vette az általános választói jog megvalósítását, féltő gonddal kell megóvnia a magyar állami egység felétlen és sérthetetlen integritását. Enélkül a legnagyobb veszedelm szakadna reánk a választói jog kiterjesztésével.

Az állami egység megóvása pedig kizárólag a nemzeti szempontok teljes érvényre juttatásával érhető el. A választói jog kiterjesztése ma már kétségtelenül nemzeti érdek. Amde éppugy nemzeti érdek az is, hogy a választói jog gyakorlása, hogy új szót alkalmazzunk, nemzeti cenzusokhoz legyen kötve. Csak az bírasson tehát választói joggal, aki a magyar nyelvet szóban és írásban bírja s a magyar állam ellen irányuló deliktumért büntetve nem volt.

Nagy súly helyezendő természetesen az értelmi cenzusra is. Az osztrák választások lefolyása erre nézve is szolgálhat, mint már említettük, érdekes tanulsággal. Politikai jogok gyakorlása csak politikai meggyőződésen alapulhat. Amde lehet-e annak ilyen meggyőződése, ami még az állami lét öntudatára sem tud ébredni?

Lehet-e ilyen tömegek megezaportásával a nagy józanságot igénylő politikai életben boldogulni? Olyan minimális értelmiségi fokot kell legalább is feltételül szabni, amely biztosítsa, hogy az urna elé emberek és nem „szavazó állatok“ kerüljenek (mint ahogy az ilyen értelmetlen szavazókat az általános szavazati jog ősi földjén, Franciaországban nevezik) s amely — nevezük csak nevén a gyereket — kivételtől az állatiasságból. Emberekre, érett, józan életű emberekre lehet csak a jogok legfontosabbikát, a választói jogot bízni.

Ezek a szempontok lebegjenek a kormány szeme előtt, mielőtt a választói jog annyira sürgetett reformjához hozzá nyúl. Mert szép dolog a liberalizmus és a jelszó — de az állam élete és java is valami.

ELI.

középkori francia irodalom Mária legendáit. Egy nemzet sem oly gazdag legendákban mint a francia. A dicső lovagok, mely a nőt tovjénezett magasságba emelte a Mária-kultusz révén, pazarul öntötte, kiemeltetetlen képzettel szőta a legendákat a szűz anya körül. Ez az ideális magasztosan hevülő kor adta Maeterlinck ezen darabjához a mesét. Egy apáczáról, Beatrice nővéréről szól a legenda s Maeterlinck drámája Örökfény lobog a szent Szűz előtt s lábainál a kolostor hideg márványain Beatrice nővér térdel, hogy nyugtalan, forró, szerelmes vérét csillapítsa az ábitat, a zárda magasztos csendje. Buzgó imája közé minduntalan odavetődik Bellidor herceg képe, kit éppen most vár. „Szent Szűz! Látd. Nem tudok tovább harcolni, ha Te nem nyújtasz segédkezt. Imádkozni se tudok ha Te elhagysz! ... Nincs egyebem mint a zokogásom ... Nem tudtam, hogy annyira szeretem őt ...“ S szegény leánynak nem volt ereje legyőzni szerelmét, nem tudott uralkodni önmágán; kulcsait a szent Szűz lábához tette, zárda-köpenyét s fátyolát is oda helyezte s szerelmeének karjaiban elhagyta a csendes zárdat. Évek mulattak el s Beatrice a külvilág gyönyöreitől megundorodva visszatér a kolostorba, búnbánattal lelkében. A megterő csodálkozva lépi át a kolostor küszöbét, mert társai ugy beszélnek hozzá, mintha el sem távozott volna. A szűz Anya helyettesítette őt. A szobor azon a napon, melyen Beatrice távozott eltűnt helyéről. Leszállt a Szűz, felvette a köpenyt s a fátyolt. Legszebb jelenete a drámatizált csodás szép legendának, mikor az ál Beatricet gyanúsítják, hogy az eltűnt szobor fényes rubáit ő viseli. Megis találták rajta, de mikor le akarják róla szedni, a megnyíló mennyezetről Hozsanna dallama tör elő s virágosó hull le a Beatricet helyettesítő szűz Anyára.

Joyelle. Ez az öt felvonásos színű legprezansabb kifejezője Maeterlinck gondolkodásának. A szerelem felett száll végig a költő gondolata s oly erőt tulajdonít neki, mely kérelhetetlenül lerombol utjában minden akadályt, ha igaz, mélyes és tántoríthatatlan hű. Még Izolda sem szerette Tristan-t ugy, mint Joyelle szereti Lanceort. „És ha huszezen voltátok, hozzá hasonlók valamennyien és köztetek csak ő maga nem hasonlítana ahhoz, aki tegnap volt: félretolnám a huszezer káprázatot s odalépnék az egyetlen férfhoz, aki nem álom az álom sorában“. Ez a szerelem az, mely győz mindenben, melylyel szembeszállni nem lehet ... Maeterlinck szétválasztja a lelki, a belső erőt az egyentől s Merlin lelkierőjét külön szerepelteti Ariel, más

előtt láthatlan szembélyében, ki teljesen hódol Merlinnek, fel van ruházva a jövődbe látás s más titkos erőkkel, melyeket a huszadik század embere csak sojt önmagában, de megmagyarázni nem tud, mert sejtelve nagyon is homályos. „Egy-két nagyobb lépet tettem az éjszakában ...“ Ezzel magyarázza Merlin saját szellemi fejlődésének azon magas fokát, midőn lelki öntudatának teljes magasságára emelkedik, midőn azedemelt, lelkét önmaga világosan látja s rendelkezik felette, Maeterlinck ebben azt a felsőbb szerelmet keresi, melyben az örök boldogsághoz a lelkek rokonsága adja a harmóniát. Sziveket, lelkeket az érzékiség, a pillanatnyi mámor sohasem forraszt össze. A kijózanodás után egymás terheivé lesznek, kik nem lelkeik harmóniájából közeledtek egymáshoz.

Monna Vanna t azt hiszem nagyon jól ismeri. Maeterlinck drámái közül ez az egy közismert. Meglepi hűséggel merül el a renaissance hangulatába s annyi érzést, hangulatot halmoz fel benne, hogy lehetetlen hatása alól kivonunk magunkat. Annak az ünneplés pillanatnak hymuszsa ez, midőn két lélek egymásra talál s egymást kölcsönösen megajándékozza a bizalomnak, a szeretetnek szépségével, melynek nyomán a lélekben végtelenül jóleső, csodás boldogság támad.

„Aglavaine et Selysette“. A csunya kis Selysettről szól ez a szomoruztató. Nagy, mélyes szerelemmel szereti ez a kis csunya leány Meleandert, aki tudja, érzi is, hogy mily nagy kincs ennek a leánynak szerelme. Azonban megjelent erőteljes szépségével Aglavaine s a csunya kis Selysette elnémitja szerelmét, leveti magát egy olhagyott magas toronyból. Halálosan megbesülvé azt mondja, hogy véletlenül történt a lecsúsa, de a szerelmesek sejtik, sőt tudják a valót s zokogva, fájdalommal siratják a halottat. Egyszerű történet, de a hogy megvan írva s a hangulat képeivel teleaggatva, az szinte csodálatosan szép.

Drámái közben bölcséleti világnézetét is megszólaltatja. Csak egyes értékekesebből állt ez kezdetben, melyek különböző címeken jelentek meg 1898-tól kezdve. Le reveil de l'ámo (a lélek ébrodése) cím alatt megkapó mélységgel bizonyítja, hogy a lelki öntudat színvonala bennünk folyton emelkedik. Nem essik abba a pessimizmusba, melybe Claude de Saint Martin, a nagy bölcselő, ki családton kérdi: „előrehaladtunk-e csak egy lépéssel is az emberek egyszerűségének oktató és fényes útján?“ Biztat valami meggyőző reménnyel, hogy csak várjunk csendben s akkor talán majd nemsokára „meghalljuk az istenek muzáját“. Nagyon érdekes L

silence (A csend) című értekezése. Azt mondja, hogy kétféle csend van, activ és passiv csend. A passiv csend, a halál. Az activ csend beszédesebb mint bármely ékes beszéd. Ha két szerelmes szótlanul néz egymás szemébe, s szótlanság mindennél többet fejez ki, többet, mintha egymásnak órákon át szerelmükről beszélneek.

Mindezen értekezéseit összegyűjtötte Maeterlinck s kiadta Le temple enseveli (Fütemett templom) címmel. Ez az eltemett templom az emberi lélek, az az öntudatos, ma még nem értett Éo. „Vau bennük egy lény, mely a mi valódi énünk, a mi első szülött, elképzelhetlen, határtalan, általános s valószínűleg halhatatlan énünk. Ami értelmünk valószínűleg csak foszforeszkálás ama belső tenger felett, melyet maga az elme csak tökéletlenül ismer ...“ A lélek olyan mint egy alvó, aki álma közben ropantul elködik, hogy megmozdítva karját, vagy szemehéját ... Kezdetben Svédénborg batása alatt állott Maeterlinck. Egyedül az Isten él, holott az egész teremtes s a világ, a természet tárgyaiinak látezőlagos élete nem egyéb, mint az Istennek bennünk való jelenléte. Később a mysticizmust a neoplatinizmussal vegyítte össze. Fatalistának indult, de később világnézetébe belép az öntudat alkotó, teremő ereje s így alakul ki világnézeté olyanná, milyen ma. „Az idő egy örök rejtély — így ír — az ember önkényesen jelent, multat, jövőt különbözteszt meg, míg a valóságban csak jelen van, mely mindazt magában foglalja ami volt, van és lesz. A mi öntudatos, az értelemnek alávetett lényünk mögött rejlik egy mélyebb, igazabb lény, a mi halhatatlan valánk születt énünk, némelyoknál a belső lény mélyre van temetve (temple enseveli) s csak keveseknél emelkedik felszínre. Ez utóbbiak élnek igaz belső életet ...“

Szeretnék még hosszasanban beszélni itt a homályos csendben Magának erről a csodás, sejtlemes világról, mely Maeterlinck előtt föltárul. De ebből elég volt s elindultunk majd más irány felé. Ez tiszta, felemelő, megnyugtató fény volt, mely felé mentünk s egy-egy sugár melegve ériutette szívünket. Erkölcsi érzékünk valami nyugodt gyönyörűséggel nézte ezt s nem borzongott s nem fordult el undorodva. Mert az undorító, midőn a csiga virágos szőnyegét máskál be s piszkos ragadó nyálát ott hagyja a bitoros airmokon; előttem ily undorítóknak tűnik fel, midőn a női erkölcsökön, a női tisztaságon egy Zola-féle „La curée“ végig mászik a piszkos gondolkodását ott hagyja mindenütt, a mit fekete

Tifuszjárvány Székelyudvarhelyen.

Székelyudvarhely, május 17.

A művelődés humanus irányának legszebb jele, hogy az embert megbecsüli, védi, oltalmazza minden veszély ellen. Ez irány van kijelölve törvényeinkben és törvényes intézkedéseinkben, amennyiben határozottan el van rendelve, hogy a hatóság a lakóhelyek légkörének tisztántartásáról s mindannak eltávolításáról gondoskodik, ami a levegőt, a talajt és a vizet tisztátalanná teszi; sőt kéuszor útján is létesítheti mindazt, ami a közegészségügyet előmozdítja.

Ez irányban Székelyudvarhely várost mulasztás terbeli, azonban ezt nem akarjuk nyomban a mai tanács, illetve képviselőtestület taborlapjára írni, mivel a mulasztás e téren évtizedes, amelyen, hiába minden igyekezetnek, részt útni eddig uom, vagy csak alig sikerült. És a közegészségügy terén elkövetett mulasztások, ime, újra megboszuáltak magukat: a hasi bagymáz a városban járványszerűleg fellépett s noha az alarmizálás oly kissé tulzott s a járvány nagyságát erősebb színekkel is fűzik egyesek, mint az a milyén tényleg, letagadhatatlanul áll az, hogy a köztisztaság elhanyagolt s közkutaink, amint azt már annyiszor megénekeltük e helyen, nem hogy ivóvizül volnaunk használhatók minőségüknel fogva, de mennyiségüknel fogva a tűzbiztonság követelményeit sem elégitik ki.

Kétségtelenül konstatált tény, hogy a mai tifuszjárványt is a közkutak vízei okozták és különösen éppen annak a közkutnak a vize, amelyet eleddig, tévesen, a legjobbknak tartottak: a Szent Imre-utcai kettős-kut vize. A járvány innen indult ki. A jelenlegi 20 tifuszos beteg közül 15 ennek a kutnak a vizét használta. Az első betegülési eset mult hó 29-én történt és ettől az időtől hol itt, hol ott történt megbetegülések, azonban a járvány jellegét nem lehetett megállapítani egészen addig, amig aztán a kath. főgimnáziumban egyszerre több tanuló ifjunak megbetegüléseiről keltek szárnyra hírek. E hírek alapján Dr. Lengyel József megyei főorvos 13-ikán a városban valóságos razzia-tartott, melyek alapján egyszerre az nap 9 beteget jelentettek be, ami mindenesetre meglepő és szomorú jelenség, mivel bizonyos titkolózásra vall.

A razzia eredményo volt az is, hogy a betegség kiindulási pontja a Kettős-kut és a Dávid Gergely kutjának vize.

bethivel megérintett. Undorító ez előttem s ezért olvasom szivesen Maeterlincket, mert tisztán érinti meg mindazt, a mi az emberi életet kiemeli a föld sarából; mert meggyőzően sejtet, hogy amit magunk körül látunk az még nem minden, amit a természet csodálatos szépsége, nagysága s változatosága nyújt. A teremtő Isten nem merülhetett ki abban, ami érkeinknek meghódol, mert merész az állítás, hogy csak az létezik, amit elfogunk a külső benyomások útján s azontul nincs semmi... semmi... Hígyje el, azok tévednek az életben legjobban, kik realis szemmel néznek mindent, kik csak abban hisznek, mit megmarkolnak, megfognak, látanak. A realizmus gondolat szegénység, semmi más. Minden tudományos igazság, minden axioma, a gondolat szárnyalások, az idealis mus, az eszmék lendületének leszűrődése, kifejeződése és nem a realizmus diadala. Nem, ezerezer nem, ezt tagadom. Egész életemben idealista voltam s sohasem bántam meg. A mocsarak ködös, nehéz, piszkos levegőjét sohasem szerettem; ki ebből, ki a hétköznapiaságból, tisztább levegőt, illatos mezőket, ezt, ez után sovárogtam mindig. S hígyje el, ismétlem, sohasem bántam meg, sohasem szegyettem ábrándjaimat, illuzioimat, nem tagadtam el az érte hullatott könyveket, mert meggyőződésem szerint addig ember az ember, míg külön világot bir saját lelkeben teremni s ha nincs erre ereje, bátran odanyújthatja jobb kezét az emberszabású majmok mulatságos fajának a rokoni kötelek megpecsételése. Gyermekkoromban úgy elnézegettem kis mokuskánkat, mint forgatta örült gyorsasággal kalitkája hengereit. Mogyorókat adogattam neki s elnézegettem, mily élvezettel törte fel s ette meg magját. Egy fejlődő rózsabimbó volt egyszer kezembe. Odaadtam a mokuskának a gyermekésszel talán azt hittem, megfogolja, elgyönyörködik bitoros szirmain marmoritó illatán s talán odaszurja ketrece drójtjai közé... Csaldótam!... Nem tette... Összerágta, mogyorómagot keresett talán benne... Igen, az embert az illuziók, az eszmék, az ábrándok világában találjuk meg, mert azontul csak rabja érkeinek: állat!...

S most jöjjön szívjuk az édes tavaszi levegőt. Jöjjön álljunk a virágozó almafák alá!... A tavasz e tomboló orgiájában, mely az élet színeivel festette be néhány nap alatt az erdőt, badd hulljon reánk az almafa virágjának hófehér szirma!... Mert szép az élet, a tavasz, az ifjuság!...

Sas.

Ezt konstatálva, készséggel koncedáljuk a köz-kórház igazgatóságának ama készséget, hogy a körbázi vízvezeték vizét azonnal a város közönségének rendelkezésére bocsátotta és a betegeket elhelyezése iránt nyomban intézkedett, miáltal a fertőző anyagot elvonta a várostól s a kiváló jó ivóviz közrebocsátásával a betegség tovább terjedésének gátat vetett.

A körházi vízvezeték most felállított közkutja az utteatre lett alkalmazva, tehát könnyen hozzáférhető, s mivel aztán a közönség bőségesen él is.

Anélkül, hogy most e helyen részletes tárgyalásába bocsátkoznánk azon feltételeknek, melyekre e város közönségének közegészségügy tekintetében mulhatlan szüksége van, — ismételjük a mult alkalommal részletesen kifejtett és megokolt kívánságunkat, hogy a körház vízvezetéké fölösleges vízének megnyerése végett a tárgyalásokat azonnal meg kell kezdeni, melyet — és erről positiv tudomásunk van — kedvező rekompenzációval biztosíthatunk magunknak. A körháznak villamos világítással való ellátása volna az ellenszolgálat, melynek ellenében a vízvezeték fölösleges vizét megszereshetjük. Ebből 3-4 közutat elláthatnánk bőségesen innivaló vízzel s a tűzbiztonságon is radikálisan volna segítve.

A köztisztasági téren teendőkre, mint említettük, itt nem térünk ki. Azok részletezve vannak az alispánnak a városhoz küldött rendeletben, melyet másikk helyen ismertetünk, de meg azzal a közegészségügyi bizottság is foglalkozott és hisszük, hogy az most már le sem kerül a napirendről. Eire nekünk is lesz gondunk.

A tifusz betegülések tejedésének megállításául a kath. főgimnáziumot még 13-ikán bezárták 21 napra, ugyszintén bezártattak az összes elemi iskolák is jun. 3-ikáig.

A tegnapi napig bejelentett tifusz-beteg volt a városnál 11, a közkórházban ápolatik 9, a katonai kórházban 2. Halálozás két esetben történt, amely csekély szám mindenesetre orvosaink buzgalmáról és arról tesz bizonyossá, hogy a betegség nem súlyos alakjában lépett fel.

Éppen ezért csak aggodalomra lehet ok, de kétségbeesésre nem.

HÍRÉK.

Székelyudvarhely május 19.

Tüzes nyelvek.

Piros pünkösdi ünnepe van. Emlékezete annak a napnak, mikor a názareti Jézus menybementele utád való tizedik napon tüzes nyelvek alakjában elküldé a Szentleket apostolaihoz, hogy az megerősítse őket a keresztény szeretet örök hitvallásában.

Pünkösdi napja van. Az isteni Eszme győzedelmének ünnepe. Emléknapja a kereszténység e földet általölélő szervezetének, mely után uj, de ol nem halványuló fény áradt a világra.

Egy erkölcsöibe rohadásnak indult korszakban élt az emberiség, mely az időben két osztályra bomlott. A zsarnokok és a rabszolgák osztályára, éppen úgy, mint a multban többször e a szerencsétlen Magyarország. A hivalkodó bün nyitlan dózsólt az uralom polczán s az erkölcsötlenységnek oltárokát emeltek. És ebben az időben tünt fel a Megváltó vérével öntözött kereszt jele, hogy átalakítsa a mindenséget. És a kereszt megindult diadalmas útjára. Vértaunk emelték fel a tévelygő nép előtt s amerre haladt, romba dőltek a tévtaunk várai s fokozatosan megkezdődött az átalakulás nagy munkája, mely megteremté e vallás alapján az emberi civilizációt. A zsarnokokból a felebaráti szeretet hősei s a rabszolgákból szabad nemzetek letvnek. Ez a kereszt csodálatos munkája volt.

Pünkösdi napján a szentlélek szállta meg a hívőket... Igy szállja meg a hazafiság szelleme a mai hívőket, kik a haza jóvájében hisznek és bizaak.

De szállja meg azokat is, kik nem hisznek és nem bizaak, sőt ezek szívébe oltsa bele első sorban a honfui hitot és bizalmat! Nemzetünk nem méltó arra, hogy saját fiai kételkedjenek életképességében, életerejében és azokban a nemzeti erényekben, melyeknek hiánya igazolhatná csak azt a feltevést, hogy nemzetünk nem képes arra, a mire a legkisebb, leggyengébb nemzetek is képesnek mutatkoztak.

Es a mint a szentlélek megtanítá a hívőket sok nyelven beszélni, melyekből azelőtt egyetlen szót sem tudtak, ugy tanítsa meg a hazafiság szelleme a kételkedőket ma a haza történelmére, melyet elfeledtek s a melynek tanulságát soha nem

értették meg, mert ha megértették volna, tudák azt, hogy a magyar nemzetnél nincs méltóbb és rátermettebb nemzet a szabadságra és függetlenségre.

Ötvennyolcz év a közegészségügy szolgálatában.

Oly idő 58 év, hogy a mai kor gyermeke szinte életkornak sem kíván többet, nem hogy a közügy terén volna képes ily hosszú időt eltölteni, vagy legalább is nagyon ritka eset még a régi kor gyermekei között is. Nagy ünnepek, kitüntetések járnak vele, de Gross Frigyes etéi orvosnak nem jutnak ezen ünnepeketekből, szinte egyénisége is ellene mond, pedig ő már 58 éve működik a közegészségügy terén. Ünnepet aligha fog ülni, pedig e napokban fogja betölteni az 58 évét annak, hogy a humanismus szolgálatában áll gazdag tapasztalattal és tudással.

Gross Frigyes Segesváron született 1824-ben, előkelő szász családból, középiskoláit Segesváron, az orvosi tanulmányait Lembergben és Bécsben végezte és ott tette le kitüntetéssel az orvosi diplomához akkoriban szükséges szigorlatokat.

A diploma megszerzése után több katonai körháznál gyakornokoskodott, de midőn kitört a szabadságharcunk, ott hagyta állását és maga is belépett a halálfejes legióba, melynek a hadjárat alatt egyik orvosa volt. De midőn kicsavarták kezünnkből a jogainkért harcoló fegyvereket, s em menekült külföldre hanem gyakorló orvos lett Segesváron, majd Etéden járáorvos s midőn Etéd megszünt járási székhely lenni mint kórorvos, marad tovább is itt. A 80-as években lemondott erről is és mint gyakorló orvos működött tovább.

Politikai szereplése is igen élénk volt, a mi miatt sok kellemetlen üldöztetést kellett elszenvedni, mert a mint 1848-ban a halálfejes legióval küzdött ez eszméket soha el nem hagyta, egész nupjaiunkig törhetetlen hiva és tartózkodása helyén jelenleg is legfőbb támasza a függetlenségi eszméknek.

Ezen elvhüése miatt „a német világban“ mint „politikailag gyanus“ tartatott nyilván, később pedig mikor a közigazgatás kötelekébe tartozott hivatalában volt sok keserves zaklatásnak kitéve.

Ö azonban nem törődött ezzel, inkább elhagyta hivatalát s mint gyakorló orvos működött tovább, mintsem elveit feladta volna.

Elvszülárdását, politikai magatartását legjobban jellemzi br. Orbán Balásznak egy nyilatkozata, a ki pedig politikai dolgokban nagyon mérlegelte elismerő szavait:

„Megragadom az alkalmat édes orvos ur, így ir többek között, hogy hálás elismerésemet nyilvánítsam azon sok sziveségetért és valcban megható vendégszeretetért a melyet irányomban annyiszor tanusított, azon buzgalmáért és elvszülárdásáért, mely önt a hazafiak mintaképül tünteti fel. E honfi érényekért jól tudom, hogy mellőztetést és üldöztetést kell szenvednie, de talán közeleg az idő, midőn azok beszámítás alá esnek, addig elégedjék meg az öntudat és a nemes tettek azon jutalmával, melyet én szívünnkből kell meritenünk.

Es ez mind bekövetkezett, a mint Orbán Balázs megjósolta. Az üldöztetések hosszú sorozata volt az élete. Nem vették figyelembe a hosszú ideig tartó önfeláldozás, tudással és kiváló szakértelemmel teljesített munkásságot, melynek útját nem a haszonlesés, hanem a humanismus fátylaja világított be.

De az önfeláldozó munkásság még siucs elfeledve, mert a székely nép a melynek tüni épaégét és életét minden érdek és haazon nélkül övta — tisztelettel adózik emlékének.

Volna-e szebb elismerés midőn az „öreg doktor“ kapujában hosszú sorban állnak a betegek, szállító szekerek, sokszor, sok mértföldről szállítva azt, mert más doktorban nem bizaak egy beteg.

Ö pedig csendes, visszavonultságban hivatásának és ölvének él és jó lelke, agg kora daczára sem tagadja meg a hozzá zárandokoló szegény szenvedő embertársául az orvosi segélyt és igen gyakran megtalálja fáradságának jutalmát azo jóleső érzésben, hogy szenvedő embertársának életét vagy estí épségét megmentette.

Az 58 évi közmunka érdemeit eme sorokkal csak halványan jelezhetjük és ama reményünknek adunk kifejezést, hogy e kiváló fontossággal bíró érdem a méltó jutalmat megnyeri és a kik az ő munkájának jelentőségét felismerték s felismerik s annak megjutalmazásán fáradoznak, azok a méltanyosság és igazságérzet legkiválóbb példáját bizonyítják.

Mert ilyen az „öreg doktor“, sohse fitogtatta érdemét s ha olvassa ez elismerő sorokat, a melyhez ő egész életében szökva nem volt, tudom morgolódni. fog, de az igazság megírásában ez nem gátol minket

t. p. a.

A mai gyermeknap. Az elhagyott gyermekek védelmére van a tegnapi és a mai nap szentelve Székelyudvarhelyen. Az elhagyott gyermekek felségélyezésére áldozott tegnap és áldoz ma fillérével közönségünk, mely áldozatkészség gyümölcsözővé válik az egész nemzetre, munkáskezeket fog szerezni a magyar iparnak és földmívelésnek, magmenti a büntölt és elzülléstől azokat, a kiket szomorú sorsuk

megosztott a gondviselésétől. Megnöveli a hasznos polgárok számát és megapasztja a társadalom született ellenségeinek táborát. A szív és ész egyesült parancsa követeli tehát, hogy az Országos Gyermekvédő Liga vállalkozására filléroinkkel áldozzunk, a mozgalmat azzal támogassuk. Tegnap koroskedőink rakták össze koronáikat, jóval többet, mint a napi haszon öt perzentje kitesz. *Ma a templomokban rendeznek gyűjtést* buzgó lelkű hölgyek, s társalmunkon a sor, hogy megmutassa monyi érzés van benne a gyermekkérdés jelentősége iránt. A holnapra tervezett estély elmarad.

Új ügyvéd. Dr. Kovács Jenő, Kovács Dénes derék polgártársunk tehetséges fia, f. hó 10-én Marosvásárhelyt az ügyvédi vizsgáló bizottság előtt a vizsát sikerrel állotta ki. Irodáját a napokban megnyitja.

Nyári táncmulatság. A református kollegium tanuló ifjúsága e tavaszon is megtartja kedélyességéről híres nyári táncmulatságát. Ugyanis június hó 1-én, szombaton, a Koronkay féle kert-helyiségben délután 7 órakor kezdődőleg táncmulatságot rendez, a kirándulási alap javára. A 24 tagu rendezőség élén, mint elnök, Gagy János tanár áll. Belépti-díj személyenként 2 kor., 3 tagu családjegy ára 4 kor., diákjegy 1 kor. Közönségünk bizonyára tömeges megjelenésével fogja honorálni az ifjúság vállalkozását.

Évforduló. Piros pünkösöd napján egy éve, hogy Mikos János grófot, telve sok szép reményvel, méltó várakozással, de mindenek fölött közlekedés-sel plebániai állásába beiktatták. És egy évi tapasztalat után, a fiatal gróf munkáshoz fűzött remények valóra váltak, a hozzáfűzött várakozásnak reménye túl megfelelt. E hozta páratlan munkaerőjét, hatalmas becsvágyát, hivatásának szent tüzet, el förtü műveltségét, noveltiségek utitapasztalattal finomult műveit érzéket. Első teendője volt a megcsappant hitéletet föllendíteni. Jó példával jár hívei előtt; gyalog Somlyóra zárandokol a bucsusokkal, Isten dicsőségére restauráltatja a templomot, melynek magzadag stukkói és harmonikus beosztása igazi áhitatot gerjesztenek. Otár-egyletet alakít, szervezi a Szent Antal-estélyeket, szociális kurzust toborz össze, jótékony előadásokat rendez, megjárja terjedelmes esperesi kerületét, részt vesz az elemi és középiskolai ügyek tárgyalásában, részt a városi és megyei bizottságok ülésein, havonként pontosan kimegy az igazgató tanács üléseire, a havi szentség imádatát vezeti, konferenciákat tart s ezek után nem csak rá ér gazdasági ügyeinek intézésére s a plebánia lakosztályainak grófi átalakítására, hanem elmegy Rómába erdélyi zárandoklattal, szép beszéddel üdvözi a pápát. Azt nem is említhetjük, hogy hány tanulót segít tanulmányi szükségében. Hát ez miód egy év alatt! Mikos a köznék él, többet tett egy év alatt, mint összes elődei 200 éven át. Emlékét monumentális alkotások teszik örök életűvé. Kívánjuk tehát tiszta szívünkkel, hogy ezt a papi hivatásának teljes tudatában élő és dolgozó férfit, ezt a toleránsan érző, gondolkodó főpapot, a munkában fáradhatlan grófot, varmegyénk, városunk köztársadalmának további javára köztünk sokáig tartsa meg a Gondviselés!

A közegészségügy érdekében. A mint a mult héten tartott közigazgatási bizottsági ülésről bozott tudósítáunkban jeleztük, a bizottság Székelyudvarhely város közegészségügy ellenes állapotaival behatóan foglalkozott, melynek eredményeképpen felkérte az alispánt, miszerint a tarthatatlan állapotok elenyésztetésére szigoruan utasítsa a városi tanácsot. Dr. Damokos Andor alispán ily irányu terjedelmes rendelete 13-ikán érkezett le a városhoz és felsorolja mindazon hiányokat, melyek a mai közegészségügy ellenes tarthatatlan állapotnak az előidézői és viszont azok elenyésztetésére utmutatással is szolgál. Gyors megoldásra váró kérdés a gát kérdése, melyet a tavaszi árviz elszakított, mi által a Kosau-hutca mentén lefutó malomárok viz nélkül maradt, s a beléfoló esenyvizek által a baccilusok termőhelyévé vált. Amíg a gát újraépítették, szükegeknek tartja a rendelet, hogy ideiglenesen egy kellő esséssel bíró csatorna ásassék, s az ottani háztulajdonosok szigoru kötelezettségévé tétessék, hogy a esenyviz levezető csatornáikat a gát felépítéséig elzárják. A városi szemétnék a Szabó Ferencz-féle szigetre való szállítása szintén bezüntetendő. Az egyes udvarok szemétdombjai azonnal kibordandók, ugyszintén a szállodák, vendéglők, közintézetek ürskéi kitakarítandók és fertőtlenítendők. Az aszfalt-járda folyókáinak feldolgozása felszedendő és az ott meggyült szemét szintén kitakarítandó. A mészárszékék tisztántartására nagyobb gond fordítandó, hogy a meleg napokon az onnan kiáramló nehéz levegő elenyésztetessék. Az ivóvíz kérdésének megoldását a város főfeladatának jelzi a rendelet is, miután a statisztikai

adatok tanusítják, hogy e város egyike az ország azon városainak, hol a halandóság a legnagyobb. Ennélfogva utasítja a polgármestert, hogy az ország vízépítészeti igazgatóság közegészségügyi mérnöki osztályának igénybe vételével, a városi vízvezeték tervezetének és költségvetésének elkészítésére iránt azonnal intézkedjék, s a költségvetést és tervet terjessze a képviselőtestület elé. Amíg ez kereszttülvethető lesz, addig is szakértők által a közutak vizei megvizsgálandók és amelyik alkalmas vízzel bír, jó karba helyezendő, — a többi pedig leszerelendő, s csupán tűzbiztonságra rendezendő be. Helyesnek tartja a rendelet, ha a közkórházi vízvezeték felesleges víznék megszerzésére a lépések azonnal megtéteknék. E hiányok összeségükben véve igen szomorú képét tárják elő azon közegészségügyi viszonyoknak, melyek között Székelyudvarhely lakossága élni kénytelen. A köllő rendnek, a megkövetelhető tisztaságnak — végzi a rendelet — a közegészségügyi viszonyoknak fejlesztése fokozatos és állandó javítása pedig a jelenleg rendelkezésre álló eszközök mellett is, kellő felügyelettel és a tények megfelelő alkalmazásával feltétlenül elérhető, miért olvárja ez irányban a leggyorsabb és legszigorubb javításokat és ellenőrzést.

Az „Udvarhelymegyei Tanító-Egylet“ Székelyudvarhelyen, június hó 6-án délelőtt 9 órakor a vármegyeház dísztermében tartja meg XXXII-ik rendes közgyűlését Szász Ferencz elnökölete mellett. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Elnöki előterjesztések és bizottságok kiküldetése. 3. Az „Alapszabály“ módosítására kiküldött bizottság javaslatának tárgyalása. 4. A tanítók „szolgálati pragmatikája.“ Elnökö: Ember János kir. tanfelügyelő. 5. Titkári jelentés, s ezzel kapcsolatosan a központi választmány javaslatának tárgyalása. 6. Pénztáros jelentése. 7. Könyvtáros jelentése. 8. Jelentés a pályázat eredményéről. 9. A pályázottak mű felolvasása. 10. Indítványok. Esetleges indítványok július hó 4-éig az elnökséghez írásban adandók be. Közgyűlést megelőzőleg 8 órakor a közégi iskola tanácskozó termében a „Segélyegylet“ tartja meg évi közgyűlését. Ugyanazzal egyidejűleg a vármegyeházban a központi választmány ülésezik, melyre a választmányi tagok ez uton bivatnak meg. Gyűlés végeztével közebed lesz a „Koronkai“ kertben kik részt óhajtanak venni a közebedben, ebbeli szándékukat Paul Sándor titkárnál jelentsek be.

Unitárius istentisztelet. Pünkösöd első és másodnapján d. e. 11 órakor kezdődőleg a vármegyeház nagytermében unitárius istentisztelet lesz. Első napon az urvacsoira is ki fog szolgáltatni.

Az ev. ref. kollegium vizsgarendje. Május 14-ikén és 15-én, a VIII. o. minden tanfolyamból. Június 8-ikán, d. u. 3 órakor az összes osztályok tornavizsgálata a kollgiumkertben. 14-én d. u. 3 órakor a helybeli középiskolák I-VII. osztályai-ból bejáró ref. tanulók vallástani vizsgálata. 15-én, d. u. vizsgálat a gyorsírásból, a francia nyelvből, pályázat a gyorsírásból és német nyelvből a szokásos versenydíjakra, d. u. 2-4-ig vizsgálat az ének-elméletből, 4-től a VII. o. az egészégtanból. 16-án d. u. 3 órakor *évzáró ünnepély*, kapcsolatban az ifjúsági ének- és zenekar próbatételével. A jutalmak és pályadíjak kiosztásával, valamint a zene- és ének-jutalmakra való versenydíjával. 17-én I. o. vallásból, magyarból, latinból, II. o. magyarból, vallásból, latinból, III. o. mértanirajzból, földrajzból, számtanból. 18-án I. o. számtanból, földrajzból, II. o. természetrajzból, mértanirajzból, III. o. vallásból, latinból, németből. 19-én IV. o. természetrajzból, mértanirajzból, mennyiségtanból, történelemből, V. o. latinból, történelemből, görögből, IV. o. vallásból, latinból, németből, V. o. természetrajzból, vallásból, magyarból. 20-án VI. o. vallásból, természetrajzból, mennyiségtanból, VII. o. görögből, magyarból, történelemből. 21-én VI. o. magyarból, latinból, németből, VII. o. vallásból, természettanból, mennyiségtanból. D. u. és 22-én egész nap magánvizgálatok. 24-26. napján szóbeli érettségi vizsgálat. A szülők és az érdeklődő közönséget ezen vizsgálatokra tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Májusi eső. A hosszantartó s szokatlalul nagy bőségek csutortokón végre véget vetett az eső. Zivatarral, égi háborúval jött meg délután s áldásos jótékony tavaszi esővé változott át az éj folyamán, — melyet pénteken éjjel megismételt. Most már csak az az óhajtatás, hogy egyhamar el ne muljon. Nagy szükség volt az esőre, termést, virágot, de az embert is egyaránt megviselte a tartós szárazság.

Korcsolyaegyleti gyűlés. A Korcsolyázó-egyesületnek tegnap délelőttre összehívott közgyűlése, miután a tagok az alapszabályokban előirt számban nem jelentek meg, nem volt megtartható. A közgyűlés 20-ikán délelőtt 11 órára van kitűzve, melyre a tagok ez uton meghivatnak. A gyűlés tárgyát az 1906-907. évi zárszámadások és a tennis-pályák bérbeadása fogja képezni.

Szent Antal estély. A Szent Antal estély rendező bizottság f. hó 30-án, Urnapján este fél 8 órakor tartja záróestélyét a „Budapest“-szálloda nagytermében, melyre *Szentiványi Károly* a magyarországi kath. egyesületek orsz. szövetségek igazgatója is megígérte szives közreműködését. A műsor a következő: 1. Zenél a helybeli első zenekar. 2. É ökpé, rendezik, P. Gergely és Janicsk József. 3. Szabadelőadást tart *Szentiványi Károly*. 4. Énekel Dr. Vass Lajosné. 5. Szaval *Seemler Ferencz*. 6. Zongorán játszik *Alföldi László*. 7. Záróbeszédet tart G. öf *Mikes János* plebános védnök. 8. Előkép. 9. Zeuél a helybeli első zenekar. A meghívók a jövő héten küldi felül a rendezőség. Jegyeket Z. Székely Dénes könyvkereskedőnél lehet előjegyeztetni.

A városi közegészségügyi bizottság folyó hó 14-én és 15-én délután Dr. Solymossy Lajos elnökölete mellett ülésezett. A bizottság összehívását a járványszerűleg fellépett tifusz tette szükségessé. A bizottság a közegészségügy terén észlelt hiányokat beható tanácskozás tárgyává tette, s Dr. Lengyel József megyei tiszti főorvos javaslatára elhatározta, miszerint tekintettel arra, hogy a legtöbb betegülési eset a Szentiványi utcán kettős kut vizének fogyasztása következtében történt, e kut, valamint a Dávid Gergely kutja is hatóságilag kitisztítandó és dezinficiálendő; azonban az összes kutaknak kitisztítása is immár elkerülhetetlen. Határozatba ment, hogy a közönséget felszólítják, miszerint ivóvizül a kórházi vízvezeteki vizet használja, melyet az igazgatóság készséggel bocsátott közrendelkezésre a járvány tartamára. A Szabó Ferencz-féle malomárknak lecsapolását multhatatlanul szükegesnek mondta ki a főorvos, valamint szükegesnek tartja azt is, hogy az utcaseprők szigoruan utasítsassanak a szemét naponkénti elfuvarozására. Az egyes telkek tisztaság tekintetében hatóságilag felülvizsgálandók. A bizottság Dr. Lengyel József főorvosnak ezen igen fontos közegészségügyi proppozícióit magáévá tette, s azok megvalósítására a városi tanácsot felkérte. Dr. Solymossy Lajos indítványára ugy az elemi fiu, mint leányiskolákat f. hó 16-ikától június 3-ig bezárva tartják. Dr. Inrech Domokos indítványára megkeresik a polgármestert, hogy a város ivóvíz szükségletének ellátására tegye meg a lépéseket. A bizottság üléséből kifolyólag *Gotthárd János* polgármester a következő felhívást bocsátotta ki:

Tekintettel a város területén fellépett hasi hagymáz járványos betegségre, a vármegyei köz-kórház vízvezetékéből a vármegyei köz-kórház előtt a városi lakosság ivó-víz szükségletének ellátása végett egy közkut létesítettet. Ezen ujonnan felállított közkut vize kizárólag csakis ivóvizül használándó. Ennélfogva felhívom a város lakosságát, hogy ivó-víz szükségletét legelső sorban ezen ujonnan felállított közkutból lassa el, miután a járvány terjedésére a régi közutak víznék az egészégre ártalmas volta volt a legnagyobb befolyással. Megjegyzem, hogy a megyei köz-kórház előtt felállított közkutból vizet hozni kizárólag csupán korszokkal vagy kártyákkal van megengedve — csabrekkel onnan vizet hozni tilos.

Műtárgyak építése. Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága a szentegyházszálfu—székelyzsombori tvht közuton 79. és 87. sz., a felsőboldogfalva—felsőrákosi uton 17. sz. és a vargyas—barathi uton levő 2. sz. műtárgynak 5069 kor. 09 fill., 6979 kor. 75 fill., 3710 kor. 60 fill. és 10195 kor. 33 fill., vagyis összesen 25954 83 kor. 75 fill., 3710 kor. 60 fill. és 10195 kor. 33 fill., vagyis összesen 25954 83 korona összeg erejéig való újraépítését engedélyezte. E munkálat foganatosításának biztosítása céljából június hó 4-ik napjának d. e. 10 óráján az udvarhelymegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében zárt ajálati versenytárgyalás hirdettetett. Ajánlatok minden műtárgyra külön teendők és a munkálat esetleg külön-külön fog kiadatni. A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes leltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Bérmakörút. A tavaszi bérmakörút Udvarhelymegyében Májláth püspök gyengélkedése folytán Dr. Lányi József nagyváradi kanonok és felszentelt püspök fogja végezni, ki evégett f. hó 21-én Zsomborra érkezik.

Esküvő. Dávid Lajos m. kir. posta- és távirátosztály f. hó 21-én tartja esküvőjét Nagy Róza kieszáronnyal.

Bobdai Gyertyánffy Albert vasnagykereskedő, életének 58-ik évében, hosszas szenvedés után f. hó 16-ikán délelőtt váratlanul elhunyt. Egy puritán jellemű, szorgalmas ember dült ki az élők sorából Gyertyánffy Alberttel, ki életében kiemelkedő polgártársai szeretetét és becsülését. Gyertyánffy Albertnek kötelessége teljesítése volt a vezér elve. A becsületről való felfogása nem a mai korból való. Szószálhasogatásig tűnődve, aggódva mérlegelte tetteit, de ellenkező felfogást, eljárást nem kritizált. Bizonyára soha életében nem ártott senkinek, ellenben jótékonyágának csak az élettel való küzdelem vont gátat. Testvérei, öcsései, hugai, rokonaihoz igaz szeretettel ragaszkodott. Tölyes 40 évet töltött megzakítás nélkül kötelességei hű teljesítésében. Több évtized óta ültök a helybeli keresk. törvénytörvényeknél. Egész élete üzletelés, lemondás. 3—4 év óta tartó sorvasztó betegsége kínos, fájdalmas voltát csak sejteni lehetett. Gyöngéden titkolta környezetét kimélve; megható volt martyrosága. A derék, jó embert tegnap délután temették el a róm. kath. sírkertbe osztatlan részvét mellett. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

Felvétel a kath. főgimnáziumba. A helybeli róm. kath. főgimnáziumban az 1907—8. tanévi beiratások az I. II. és III. osztályban felsőbb rendelt folytán f. évi június 30. július 1., 2., 3. és 4. napjain eszközölhetők. Szeptemberben a vezetett osztályokba tanulók csak abban az esetben vétettek fel, ha a felvételt a megállapított és még be nem töltött létszám megengedi. A beiratáskor 12 kor. 20 fill. felvételi díj fizetendő. Az igazgatóság.

Halálozások. Derzsi Tihámér telekkönyvi tisztviselő, életének 32-ik évében f. hó 14-ikén, tartós betegkedés után elhunyt. Halálával édes anyját öz. Derzsi Lőrinczét azúl. Rácz Polixenát és számos rokont borított gyászba. A megboldogultat 16-ikán temették el a felsőboldogfalvi ev. ref. temetőbe.

Todorás János munkás életének 44-ik évében f. hó 15-én elhunyt Parajdon. Halálát neje született Mánya Sára, leánya és számos unokája siratja. Temetése 17-ikén volt Parajdon.

Kénosy Béla, Udvarhelymegye nyug. főjegyzője életének 68-ik évében f. hó 10-én elhunyt. Az egykor jeles poétát Sogevárt temették el.

Tanulók tanulmányi kirándulása. A helybeli róm. kath. főgimnázium 23 növendéke Spanyár Pál és Tamás Albert tanárok vezetése mellett 7 napra terjedő tanulmányi kirándulást tett f. hó 4—11-edikéig, mely alkalommal 2 napos Budapesten, 1-et Fiumében töltöttek; míg 4 nap az utazással telt el. Az idő rövidsége miatt Budapestnek látványait csak részben szemlélhették meg. Megtekintették a Halászbástyát, a Szent István szoborral, Mátyás templomot, Szent István Bazilikát, Állatkertet, továbbá a Múcsarnokot, Szépművészeti Muzeumot, Nemzeti Muzeumot (állattart), Margitszigetet, Vásárcsarnokot és végre a Királyszínházat hol az „Arany virág előadását nézték meg. Fiumében a főgimnáziumot, a Domot, Terzattot, a Molót s hajón Abbáziába is kirándultak. Programjuk elég változatos volt, csak az a kár, hogy egyes dolgok megfigyelésére elegendő időt nem fordíthattak. Ennek oka pedig csak az lehet, hogy az Államvasutakon tanulók tanulmányi kirándulásokon kedvezményt csak személyvonatokon utazhatnak, s így idejük nagyrésztben utazással telik el; míg tornaversenyek alkalmával a gyorsvonatokat is használják. Nem akarjuk a tornaversenyek jogosultságát elvitatni, de tény az, hogyha bármily nemű kirándulások rendezése kívánatos, elsősorban a lehető legmesszebbre menő kedvezményt olyan kirándulásoknál kellene nyújtani, ahol a felügyelet erkölcsi tekintetben a legjobban gyakorolható. Mert csakis tanulmányi kirándulásoknak természetesen és gondosan előkészített és végre is hajtott programjával lehet elérni azt, hogy tanulók állandóan felügyelet alatt legyenek; míg a tornaversenyek lényegében véve csak egy célú szolgálván, a felügyeletet a tanulóknak 1—2 időre szorított pontos megjelenése teljesen megzavarja különösen akkor, amikor vidéki városok esetleg valami különös látványt, amely az ifjakat teljesen leköti, alig nyújthatnak. Amellett a mostani örökletes személyforgalom hosszabb ideig tartó utazásoknál az ifjúságot a kényelmetlen, tulzufolt kocsikban teljesen ellankasztja. A kirándulók e hó 11-edikén érkeztek vissza a reggeli vonattal.

Koszu megváltás. Gyertyánffy Albert halála alkalmából Gyertyánffy Bálint ny. m. kir. honvédezedestől, Gyertyánffy Boldizsár pü. tisztviselőtől, mint az elhunyt testvérétől, ugyszintén Szentí Bálint kir. tanácsos, pü.-igazgatótól, mint az elhunyt sógorától 10—10 kor. összesen 30 koronát vettünk át koszorumegváltás címén a Jótékony Nőegylet javára. Az összeget rendeltetése helyére juttattuk.

A székelykeresztúri tanítóképző-intézet 1-és osztályába az 1907—1908. iskolai évre felvezenek oly éptestű, épszervezetű, egészséges ifjakat, akik 14-ik életévüket betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és gimnázium, vagy reáliskola, vagy a polgári iskola legalább 4 alsó osztályát, vagy a felső népiskolát jó sikerrel elvégezték, vagy a jelen év június hó végéig elvégzik. A felveendő 30 ifju közül 18 ingyenes ellátás (bentlakás, reggeli, ebéd és vacsora), 4 pedig évi 105 kor. ösztöndíj kedvezményében fog részeseülni. A kedvezmények a középiskola vagy polgári iskola IV. osztályát végzett kitünő és jeles előmenetelű növendékeknek fognak adományoztatni. A bentlakók ingyen lakást, fűtést, világítást és mosatást élveznek. Ingyen gyógykezelésben minden rendszeres tanuló részeseül. A felvételtér sajtóközölg irt és 1 koronás bélyeggel ellátott folyamódások a közozte. miniszterhez czimeze jelen év május hó 31-éig Ujváry Mihály igazgatóhoz küldendők be. Minden folyamódó mellkeljen a kérvényhez egy helyeseen megczimzett levélborítékot is, hogy a nagy szüniidőben a felvételi értesítést, esetleg az okmányait biztosan megkapbassa. A felvételtér szoló értesítést minden folyamódó a miniszteri döntés leérkezése után azonnal fogja megkapni (legkésőbb augusztus 20-ig).

A róm. kath. templom belső javítása és diszítésére adakoztak: (XXII. közlemény.) Paschek Viktor né gy.-ivén: Kiss András plebános Oroszhegy, Szabó György magánzó 50—50 kor., Paschek Viktor né, Szöllösi Etele titkár Braasó 25—25 kor., Bodosi Lajos, Szöllösi Samu, Haub Márton, Öz. Virág József 10—10 kor., Péterffy Lőrincz plebános Szenttamás 12 kor., Virág József Budapest, Zimny Ferencz, Csiky Zakariás, Karácsony János 5—5 kor., Kalapács P. János Zetelaka 4 kor., Gál Imréné Szentkirály 3 kor., Holzman N., Jakocs Imre Zetelaka, Karácsony János, Szász Tamás, Szeles Balázs, Virág Mariaká, Márton István Remete, Zakariás Miklós, Zakariás Ignác 2—2 kor., Mihály János, Péter Gergely, Csikmástor Jánosné, Dóczy Lajosné, Boros Lajosné, Mátéfy János, Berkecz Lajosné, Jánosy Sarolta 1—1 kor., Mátéfy Dániel 40 fill. Összesen 255 40 kor. — Jancsó Jánosné gy.-ivén: Jancsó Jánosné 5 kor., Jancsó János, Stuhmiller Antalné Cs.-Szépviz, Faraó Simon Szépviz, Öz. Dziaikievtisné Szépviz, Jancsó György Szépviz 2—2 kor., Jancsó Béla 8. o. t., Jancsó Károly Gy.-Szt. Miklós, Jancsó Károlyné, Jancsó Erzs, Jancsó Kálmán, Jancsó Mózes, Stuhmiller Antal, Öz. Mihályné, Kovács Mihály, Jancsó Györgyné, Dobai I., Szabó Ferencz, Zakariás Istvánné, Budó Anrásné, Öz. Fejér Miklósné, Zakariás András, Bede József, Gagyi István, Mikea József 1—1 kor., Ifj. Stuhmiller Antal, Jancsó Károly, Kuna József, Antal Pál 60—60 fill., Jakab János, Tutsch György, Tamás Balázs, Ferenczi István, Bürki Zsófi, Fejér Miklós, Dajbukát Dávid, Császár Joachim 50—50 fill., Deák Anna, Várady László 40—40 fill., Bodházi Sándor, Gergely Ferencz, Péter László 30—30 fill. Összesen 42 kor. 10 fill. — Embery Árpádné gy.-ivén: Embery Árpádné 10 kor. 3. gyűjtőív összege 307 50 kor.. A róm. kath. főgimnázium ifjusága a Mária oltár javítási költségének befizetett első részlete 105 87 kor. Burger Arthur I. részlete 10 kor. Domé Rezsó régi ígérete 5 kor. I—XXI. közlemény összege 12979 14 kor. Összesen 13407 51 kor. Fogadják a nemesszív adakozók ez uton is hálas köszönetünket Mikés János gróf főesperes plebános bizottsági elnök. Paschek Viktor, bizottsági pénztárnok.

Adomány a tanszermuzeumnak és értesítés. Felkéröttünk a következő sorok közlésére: Az udvarhelyvármegyei tanítóegylet népiskolai tanszermuzeuma részére Székely Dénes, helybeli könyvkereskedő, újabban 3 kötet népiskolai tankönyvet; — Vaday József, nagyváradi közs. el. isk. igazgató, mint szerző, 15 kötet munkát és a Singer és Wolfner budapesti könyvkereskedő és könyvkiadó czég újabban ismét 20 kötet népiskolai tankönyvet adományozott. Fogadják az adakozók ezen adományaitért a Tanszermuzeum nevében közönetemet. Chalupka Rezsó ügy. osztályelnök. Ugyancsak Chalupka Rezsó a következő értesítést teszi közzé: Az udvarhelyvármegyei népiskolai tanszermuzeum szervezeti szabályzatának kidolgozására és ezzel kapcsolatosan az udvarhelyvármegyei tanítóegylet alapszabályainak módosítására kiküldött bizottság e hó 23-ikán d. e. 10 órakor a helybeli közs. el. fiúiskola tanácskozó-teremben ülést tart. Erről a tagokat ez uton értesíti.

x A Kristály tiszta Hargita-ligeti víz ára üvegenként minden kereskedésben 8 fillér, minden éte-remben 20 fillér.

Kivonat a m. hiv. lapból. Sertésvese feléptt szorvanyoson Homoródszentpál községben. — Juhkímlo megszámolt Fenyéd községben. — Alsófehérvármegyei községi- és körjegyzői vizsgálo bizottsága által 1898. évi június hó 26 án 2—1898. szám alatt 1871. évboli zilahi születésű róm. hath vallásu Hamp Géza részére kiállított jegyzői eklevél állítólag elveszvé, ezen oklevél megsemmisítettnek mondatott ki. — Hodgya községben a László József gyümölcsös kertjében egy bicikli találtatott. — Vas Lajos firtosmartonosi lakosnak f. évi április hó 28-án tartott székelykeresztúri juhvásáron egy drb tarka szarvas kecskéje eltvedt; mindkét füle hegye vágott. — Demeter János énlaki lakos, egy drb szürke tejes juha és egy drb fehér kos bányája elveszett. — Április hó 28-án tartott székelykeresztúri vásáron Borbáth Dániel ügyvéd tulajdonát képező 2 drb juh elveszett. Jegye jobb fülén B botú bevágva. — *Elveszett pejkanczsa.* Depner János unirkvársi lakosnak az odaváló legelőről f. hó 6-án elveszett egy drb 3 éves pejkanczaja. A kanczának alsó lábszára barnás fekete. — Folyó hó 10-én Nagygalamfalva határában tilos területen legelő egy drb 6 éves fehér szőrű csáko szarvu fejstehént a mezd örök felfogtak, a tehén bal farán F. bélyeg van rásütve. — Folyó hó 1-én éjjel Székelybetyenfalva között a hújjaafalva—cikgyimesi ut nyugati sáncz arkában, a kadicsfalva—oroszhegyi vicinális ut betetőjétől pár lépéssel feljebb találtatott 3 drb 2 (kettő) honapnak látszó teher szőrü malacz, 2 drb csibánzákban vol s 1 drb szabadon.

Szerelmi dráma. Két fiatal szerető szív dobta el magától az életet, hogy a halálban egyesüljenek. Ugyanis Szentdemeter községben Borsos József 18 éves ifju és Barabás Anna szintéu 18 leány, azon okból, hogy szüleik nem engedték meg egybekelésüket, közös elhatározás folytán az ifju legény sziven lötte magát, a leány pedig 8 pakk kénes gyufának odátart itta meg és 48 órai kiülődás után ez is elhalt. A két boldogtalan szerelmes ifjut e hó 11-én temették el nagy részvét mellett.

x **A baromfi tenyésztés jövedelmezősége.** A baromfi tenyésztés a legjövendelmezőbb mezőgazdasági ágak közé tartozik, de csak akkor, ha kellő szakzszerűséggel üzzük. A baromfi tenyésztéshez szükségesítő összes ismeretek a legzakyszerűbben Parthay Géza lapjában a „Szárnysaunk“-ban vannak tárgyalva, így ez a lap ugyszólván nélkülözhetetlen segéd eszköze minden tenyésztőnek. Aki nem ismeri még a Szárnysaunkat, az kérjen mutatvány számot a kiadóhivatalból Budapest, Rottenbiller-uczca 30. szám. Szivesen küldenek.

x **Értesítés.** Van szerencsém az igen tisztelt közönség becses tudására hozni, hogy a helybeli piacon Battyáni-tér 4. szám alatt (szembe a millenniumi oszloppal) folyó hó 15-én kizárólag férfi (uri) divat üzletemet meguyitom, hol minden néven nevezendő leguabb uri divat cikkekkel állandóan tartok raktáron, szabott árak és szolid kiszolgálás mellett. Tisztelettel Szerkovits János Utóda.

TÁVIRATOK.

Budapest, május 18.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Vasutasok szolgálati szabályzata.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délelőtt Holló Lajos előklésével ülést tartott, melyen a vasuti szolgálati rendtartásról szoló törvényjavaslatot tárgyalta.

A kormány részéről jelen voltak Kossuth Ferencz, Günther miniszterek, Sztterényi, Meskó államtitkárok, Stettina m. tanácsos.

A törvényjavaslatot Jankovics előadó ismerteti. Fontos e javaslat, mely sok ezer ember jogait, kötelességeit szabályozza. A 33. §. sztrájk és passzív resistencia tárgyában intézkedik. A javaslatot elfogadásra ajánlja. Ság h i elfogadja a javaslatot.

Kossuth Ferencz a vita során felszólalva, foutsuak tartja eldöntését annak, hogy meg engedhető-e a sztrájk vagy nem. Intézkedni kell, hogy a szegény ártatlan emberek rosszakaratu mozgalmakban részvételre ne kényyszeritessenek. A részlet kérdések módosítása elől nem zárkozik el; a sztrájkot emberileg lehetetlen kell tenni. A jogok épségben tartásával államvasuti alkalmazottak rendeleti uton még kedvezményeket fognak kapni.

Sztterényi felszólalásában pihenő és szabadságidő tekintetében tart szükségesnek intézkedéseket, ugyszintén igen foutsuak tartja a vasuti tisztviselők eladosódása mentesítése tárgyában teendő intézkedéseket.

Összes felszólalók a javaslatot általános-ságban elfogadták. A részletes tárgyalásra szerdán kerül sor.

Kristály tiszta

Hargita-ligeti „Kamilla“-forrás

A Kárpátok gyöngye!

Természetes ásvány-
gyógyborvíz!

Főraktár Székelyudvarhelyt:

Haab és Heitz cégénel

Kapható még:

Gál János Utóda, Csató és Kun,
Gyarmathy Ákos, Tamás Balázs,
Bagó Gyula, Szentpétery Gergely
Márk Testvérek, Fernengel Fri-
gyes, Zárug Antal kereskedésé-
ben 8 filléret, valamint minden
vendéglőben és étteremben.

A Kárpátok gyöngye!

Szerves anyagoktól mentes!

A legjobb borvíz.

A legjobb borvíz.

481—1907. a. számhoz.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az 1907. évi április hó 30-án kelt 90762/906. számú rendeletével a marosvásárhely—gyergyószentmiklósi állami közút 54—56. szakaszán levő utszabályozás helyreállítását 18582 kor. 20 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az 1907. május hó 31-ik napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatal helyisé-
gében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hiva-
talhoz annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem
fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg
5%-ának megfelelő bányapénznek az állampénztárnál (adóhivatalok, vámlivatalok, sóhiva-
talok stb.) történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a neve-
zett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákbau, naponkiut megtekinthetők.
Távirati ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1907. évi május hó 10-én.

Szobotka Rezső,
kir. főmérnök.

Épület-üvegezés!

Kérem

olvassa

el!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezett kereskedéseimre, hol

porcellán, üveg, diszműárak, gyermekjátékok, névnapl és menyegzői ajándék tárgyak és még számtalan sok összehajmozott szép áru

jelentéktelen olcsó árak mellett lesznek kiszolgálva. Fűszerosztályombau — melyet a legnagyobb áldozatok mellett, a legmodernebbul rendeztem be és a mely tisztaság és rend tekintetében is minden versenyt kizár. — minden fűszer-cikkben nagy raktárt tartok, melyeket a legolcsóbb árak mellett árusítok.

A legjobb kávék, rizsek, lisztek, a legjobb minőségű rumok és likörök, teák és szalon-cukorkák teaszütemények nagy raktára

Szentpétery Gergely
Székelyudvarhelyt.

Utazó kofferak!

Szalon petróleum!

Boros-, Borszekei-, Kászoni-víz raktár.

Székelyudvarhelyi ipari és gazdas. Hitelszövetkezet

folyó évi április hó 24-én a Szent Imre-utca 14. sz. alól üzlethelyiséget atteszi a Petöfi-utca 2 sz.

alá, Benedek Béla vendéglője helyére.

Kölcsönöket ad 7%-ékos kamat mellett.

Betétekre 5%-ékos kamatot fizet.

nélkül ne együnk levest.
Néhány csepp elegendő!

A ki Budapestre jön, ide megy!

ÁMOR NAGY

(ezelőtt Beliczay)

Budapest, Nagymező-utca 7. sz.

Tulajdonos: KANCSLER GYULA.

Naponta TOLL ÁRPÁD és

TOLL KÁROLY teljes zenokara

hangversenyez.

Minden idegen nézze meg!

Gyönyörű látványosság!

Budapest látványossága!

„Kristály“ gőzmosó-gyár és Vegytisztító-intézet Kolozsvár.

Elvállal vegyileg tisztítani női és férfi ruhaneműket, mos, vasal fehérneműket a legzsebb kivitelben, gyorsan és előnyös árak ellenében. Székelyudvarhelyen képviselve: **Szenkovits János Utóda** iri-divat kereskedő által, hol árjegyzékek is kaphatók. Csomagolás és szállítás a képviselőlet által díjtalan

Védjegy:

Kék mezőben két kulcs.

Legmegbízhatóbb gyártmány!

SCHLOSSER-GERMAIN & CO

COGNAC

DISTILLERIE FRANCAISE MODELE
PROMONTOR.

Kizárólagos elárusítás Márk Testvéreknél.
Kívánatra próba mintatüveg.

TÖRÖK szerencséseje ÖRÖK

Felülmúlhatatlan az a szerencse, mely bankhízlaknak kedvez. Ró id idő alatt 30 millió koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabcsútt vetőinknek: ezek között a két legnagyobb nyereményt és pedig:

kétszer a nagy **600.000** koronás főnyereményt, koronás jutalmat, a **400.000** legnagyobb főnyereményt,

továbbá 6 á 100 000, 3 á 90 000, 3 á 80 000, 3 á 70 000, 4 á 60 000, több 50 000, 40 000, 30 000, 25 000 2 000, 1 000, 500 koronás és egyéb nyereményt.

Ezenfelül ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztályosorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 20-ik új magyar osztályosorsjátékban

125.000 sorsjegyre **62.500** pénzneremény jut és összesen **16 millió 457.000** korona

hatalmas összeget sorsolnak ki — Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000.000 korona,

továbbá 1 jutalom 600 000 1 nyeremény 400 000, 1 á 200 000, 2 á 100 000, 2 á 90 000, 2 á 80 000, 2 á 70 000, 2 á 60 000, 1 á 50 000, 3 á 40 000, 3 á 30 000, 6 á 25 000, 9 á 20 000, 13 á 15 000, 44 á 10 000 korona és még sok egyéb nyeremény.

A hét melyik napja bir Öre névze különös jelentőséggel? Rendeljen nálunk oly sorsjegyszámot, mely azon nap mellé van jegyezve, amelyen különös eseményeknek volt részese.

Vásárnap 6123	Hétfő 32405	Kedd 92799	Szerda 123048	Csütörtök 6252	Péntek 37407	Szombat 34981
------------------	----------------	---------------	------------------	-------------------	-----------------	------------------

Az 1 osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt —75 vagy K 1-50 1/4 eredeti sorsjegy frt 150 vagy 3 korona

1/2 eredeti sorsjegy frt 3— vagy K 6— 1/1 eredeti sorsjegy frt 6— vagy 12 korona

A sorsjegyeket utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervzet díjtalanul Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre körünk aonnal, de legkésőbb

folyó évi május hó 23-ig,

hozzánk bizalommal elküldeni, mintán szerencse-sorsjegyeink igen keresettek és gyorsan elfogynak.

Török A. és Társa

Sürgöncím: Törökek, Budapest. Bankház R. T. Budapesten. Sürgöncím: Török, Budapest

Hazánk legnagyobb osztályosorsjáték üzlete.

Főrudónk osztályosorsjáték-üzleti:

Központ: Szervita-tér 3/a.

I fiók: Váci-körút 4/a.

II fiók: Teréz-körút 46/a.

III fiók: Múzeum-körút 11/a.